

Sygn. akt V Ca 3127/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Marcin Semeniuk

Protokolant: Karolina Dządza

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2023 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko (...) Spółce z o.o. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie z dnia 26 lipca 2022 r., sygn. akt II C 811/22 upr

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala powództwo;
2. zasądza od powoda M. S. na rzecz strony pozwanej (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W. kwotę 892 zł (osiemset dziewięćdziesiąt dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt V Ca 3127/22

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 lutego 2022 r. powód M. S. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W. kwoty 400 euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 30 września 2021 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej [od dokumentu pełnomocnictwa] w wysokości 17 zł.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydanym w dniu 28 lutego 2022 r. pod sygn. II Nc 888/22, referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwany (...) Spółka z o.o. wniósł sprzeciw, zaskarżając go w całości. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem wydanym w dniu 26 lipca 2022 r., sygn. akt II C 811/22, Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie zasądził od pozwanego (...) Spółki z o.o. na rzecz powoda M. S. kwotę 400 euro wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od dnia 30 września 2021 r. do dnia zapłaty (pkt I. sentencji) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.117 zł tytułem kosztów procesu wraz z odsetkami

w wysokości ustawowej za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, w tym kwotę 900 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt II. sentencji).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany (...) Spółka z o.o., zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił obrazę przepisu prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewszechstronną i nielogiczną ocenę dowodu z reklamacji powoda i odpowiedzi pozwanego na reklamację powoda polegającą na błędnym przyjęciu, iż powód wyczerpał obligatoryjne postępowanie przed przewoźnikiem zanim wytoczył powództwo, podczas gdy prawidłowa ocena ww. dowodów powinna skutkować odmiennymi ustaleniami faktycznymi, a mianowicie, iż powód nie wyczerpał obligatoryjnego postępowania reklamacyjnego przed pozwanym przewoźnikiem, bowiem nie załączył do zgłoszenia reklamacyjnego potwierdzonej rezerwacji na sporny lot, ani nie wykazał uzupełnienia tego braku, czym uniemożliwił pozwanemu merytoryczne rozpatrzenie sprawy, jak również nie wykazał, iż pozwany odmówił wypłaty odszkodowania, podczas gdy do skutecznego złożenia reklamacji dotyczącej roszczenia wynikającego z Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. UE L z 2004 r. Nr 46, s. 1; dalej jako „Rozporządzenie nr 261/2004”) nie jest wystarczające złożenie u przewoźnika dowolnego pisma, natomiast pismem z dnia 27 września 2021 r. pozwany nie odmówił wypłaty odszkodowania, bowiem w piśmie tym jedynie zwrócił się do powoda o przedstawienie wymaganych dokumentów, nie odnosząc się merytorycznie do zasadności roszczenia powoda, a w konsekwencji powyższego uchybienia - naruszenie art. 205c ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r. poz. 1235 ze zm.) w zw. z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez błędne niezastosowanie i nie odrzucenie pozwu w sytuacji, gdy powód przed wytoczeniem powództwa nie wyczerpał obligatoryjnego postępowania reklamacyjnego, o którym mowa w art. 205c ustawy - Prawo lotnicze, a tym samym prawidłowo należało uznać, że powód wytoczył powództwo w przedmiotowej sprawie przedwcześnie, tj. przed wyczerpaniem obligatoryjnego postępowania reklamacyjnego przed przewoźnikiem lotniczym, a więc pozew jako przedczesny prawidłowo powinien zostać odrzucony przez Sąd na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c., co stanowi przyczynę nieważności postępowania, o której mowa w art. 379 ust. 1 k.p.c.

Na wypadek nieuwzględnienia powyższego zarzutu, pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi także:

I. ustalenie przez Sąd niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy, że:

- a. powód miał potwierdzoną rezerwację na sporny lot (...) z dnia 20 maja 2021 r. na trasie T. ((...)) - W. ((...)) - dalej także jako „sporny lot”,
- b. karty pokładowe dowodzą faktu posiadania przez powoda potwierdzonej rezerwacji na sporny lot,
- c. skoro powód był pasażerem spornego lotu, to musiał posiadać potwierdzoną rezerwację na ten lot i opłacić przelot tym lotem,
- d. pozwany mogła wykazać brak posiadania przez powoda potwierdzonej rezerwacji na lot przedstawiając listę pasażerów z tego lotu,
- e. karta pokładowa jest „innym dowodem” niż bilet w rozumieniu art. 2 lit. g) Rozporządzenia nr 261/2004 potwierdzającym posiadanie przez powoda potwierdzonej rezerwacji na sporny lot,
- f. sporny lot uległ opóźnieniu wynoszącemu ponad 3 godziny;

II. obrazę przepisów prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

- a. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów z kopii karty pokładowej powoda i dowolne uznanie na podstawie tylko tego dowodu, że powód posiadał potwierdzoną i opłaconą

rezerwację na sporny lot, bowiem skoro był pasażerem spornego lotu, to musiał dysponować biletami, podczas gdy prawidłowo należało uznać, iż karta pokładowa potwierdza jedynie fakt stawienia się pasażera do odprawy na dany lot, a informacje w niej zawarte czy sam fakt jej wdania pasażerowi w żaden sposób nie wskazują, na jakich warunkach dany pasażer odbywa podróż, a zatem w świetle całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy brak było tym samym podstaw do uznania, że powód wykazał, iż dysponował potwierdzoną rezerwacją na sporny lot i opłacił przelot tymże lotem, co skutkowało wadliwym ustaleniem faktycznym, że powód miał potwierdzoną rezerwację na sporny lot, karta pokładowa dowodzi faktu posiadania przez powoda potwierdzonej rezerwacji na ten lot, skoro powód był pasażerem spornego lotu, to musiał posiadać potwierdzoną rezerwację na ten lot i opłacić przelot tym lotem, które to naruszenie skutkowało wadliwymi ustaleniami faktycznymi w sprawie, mającymi istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia,

b. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów i ustalenie, iż sporny lot uległ opóźnieniu wynoszącemu ponad 3 godziny, podczas gdy fakt taki nie wynikał z żadnego ze zgromadzonych w sprawie dowodów, a więc prawidłowo należało uznać, iż powód nie wykazał, aby sporny lot uległ opóźnieniu oraz iż opóźnienie to przekroczyło 3 godziny w dolicie do portu docelowego,

III. naruszenie prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

a. art. 3 ust. 2 i 3 Rozporządzenia nr 261/2004 polegające na błędnej wykładni i orzeczenie o odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego w sytuacji, gdy powód nie wykazał faktu posiadania legitymacji czynnej do dochodzenia odszkodowania od pozwanego, tj. nie przedstawił potwierdzonej i opłaconej rezerwacji na sporny lot pomimo tego, że zgodnie z ust. 2 ww. przepisu Rozporządzenie nr 261/2004 ma zastosowanie do pasażerów, którzy posiadają potwierdzoną rezerwację na dany lot oraz stawiają się na odprawę pasażerów — zgodnie z wymogami i w czasie określonym uprzednio na piśmie (w tym poprzez środki elektroniczne) przez przewoźnika lotniczego, organizatora wycieczek lub autoryzowane biura podróży, a zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstawy do przyjęcia, w szczególności w drodze domniemania faktycznego, iż powód dysponował potwierdzoną i opłaconą rezerwacją na sporny lot,

b. art. 2 lit. g) Rozporządzenia nr 261/2004 poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż „innym dowodem” potwierdzającym, że rezerwacja została przyjęta i zarejestrowana przez przewoźnika lotniczego lub organizatora wycieczek, jest kopia karty pokładowej pasażera,

c. art. 7 ust. 1 lit. b) Rozporządzenia 261/2004 w zw. z art. 6 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że pozwany była zobowiązany do wypłacenia powodowi odszkodowania z tytułu opóźnienia spornego lotu w sytuacji, gdy powód nie wykazał, iż posiadał potwierdzoną i opłaconą rezerwację na sporny lot, jak również nie wykazał, że sporny lot był opóźniony ponad 3 godziny,

d. art. 5 ust. 1 lit. c) Rozporządzenia 261/2004 w zw. z art. 6 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż to na pozwanym przewoźniku lotniczym spoczywał ciężar dowodu w zakresie wykazania legitymacji czynnej po stronie powodowej oraz odpłatności przewozu spornym lotem, z których to okoliczności powód wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne, a więc powinien je udowodnić.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o uchylenie wyroku zaskarżonego wyroku i odrzucenie pozwu, ewentualnie o zmianę wyroku poprzez: w pkt. 1 oddalenie powództwa w całości i w pkt. 2 obciążenie powoda kosztami postępowania w pierwszej instancji w całości, a nadto o zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego w instancji odwoławczej według norm przepisanych oraz zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego w kwocie 17 zł.

W odpowiedzi na apelację pozwanego powód M. S. podniósł, że wyrok Sądu I instancji odpowiada prawu. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 28 marca 2023 r. pełnomocnik powoda M. S. wniósł o oddalenie apelacji pozwanego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego (...) Spółki z o.o. okazała się zasadna.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że niniejsza sprawa – jako sprawa o świadczenie, w której wartość przedmiotu sporu nie przekracza dwudziestu tysięcy złotych – podlega rozpoznaniu z uwzględnieniem przepisów o postępowaniu uproszczonym (art. 505¹ § 1 k.p.c.). W postępowaniu tym, jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 505¹³ § 2 k.p.c.). W zakresie wymaganej treści uzasadnienia sądu drugiej instancji powołany przepis stanowi zatem *lex specialis* wobec art. 387 § 2¹ k.p.c.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zachodziły podstawy do zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w całości. Analiza akt sprawy wskazuje, iż Sąd Rejonowy błędnie dokonał oceny stanu faktycznego, co skutkowało nieprawidłowym uznaniem, iż ziszczyły się przesłanki do uwzględnienia zgłoszonego przez powoda roszczenia.

Niezasadny okazał się podniesiony w apelacji zarzut nieważności postępowania i związane z nim zarzuty naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. oraz materialnego, tj. art. 205c ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze. W tym zakresie w pełni prawidłowe okazały się rozważania Sądu Rejonowego, że skoro powód pismem z 30 sierpnia 2021 r. złożył pozwanemu reklamację, żądając wypłaty odszkodowania, a pozwany pismem z 27 września 2021 r. odmówił wypłaty, należy uznać, iż powód przed wytoczeniem powództwa wyczerpał postępowanie reklamacyjne. Ustawa nie nakłada bowiem na pasażerów obowiązku prowadzenia z przewoźnikiem dalszej korespondencji, poza samym złożeniem reklamacji. W realiach niniejszej sprawy nie zachodziły zatem podstawy do odrzucenia pozwu z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej.

Przechodząc do oceny pozostałych zarzutów apelacji wskazać należy, że trafnie skarżący podnosi naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zakresie dotyczącym niewłaściwego uznania przez Sąd Rejonowy, że dowody przedłożone przez powoda są wystarczające do uznania, iż posiadał on potwierdzoną rezerwację na lot (...) w dniu 20 maja 2021 r.

Podstawę prawną dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia stanowi Rozporządzenie nr 261/2004. Rozporządzenie to znajduje zastosowanie wyłącznie do pasażerów, którzy posiadali potwierdzoną rezerwację na dany lot oraz stawili się na odprawę (zgodnie z wymogami i w czasie określonym uprzednio na piśmie). Kumulatywne wykazanie obu tych okoliczności stanowi konieczną przesłankę do stwierdzenia legitymacji czynnej powoda.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zgromadzony materiał dowodowy nie pozwalał na uznanie, że w przypadku powoda M. S. doszło do ziszczenia się – kategorycznie zakwestionowanych przez stronę pozwaną – przytoczonych wyżej okoliczności. Powód przedstawił wyłącznie kopie kart pokładowych, co nie jest równoznaczne z posiadaniem potwierdzonej rezerwacji na lot. Wymaga podkreślenia, że w sporze z przewoźnikiem to pasażer powinien wykazać - zgodnie z ogólnym ciężarem rozkładu dowodu z art. 6 k.c. - że posiada uprawnienie do wystąpienia z żądaniem odszkodowawczym, albowiem brał udział w opóźnionym locie i posiadał na niego potwierdzoną rezerwację.

Rozporządzenie nr 261/2004 nie definiuje pojęcia „potwierdzonej rezerwacji”. Jednakże pojęcie „rezerwacji” zostało zdefiniowane w art. 2 lit. g) tego Rozporządzenia jako „fakt posiadania przez pasażera biletu lub innego dowodu potwierdzającego, że rezerwacja została przyjęta i zarejestrowana przez przewoźnika lotniczego lub organizatora wycieczek” (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 grudnia 2021 r., C-146/20, C- 88/20, C-196/20 i C-270/20; pkt 40). Trybunał już wcześniej w swym orzecznictwie wskazywał, że przesłanki istnienia roszczenia pasażera opóźnionego lub odwołanego lotu dochodzonego na podstawie przepisów Rozporządzenia nr 261/2004 muszą być interpretowane ściśle. W wyroku z dnia 24 października 2019 r., C-756/18, Trybunał podkreślił, że z brzmienia art. 3 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia nr 261/2004 wynika, iż stosuje się ono tylko wtedy, gdy z jednej strony

pasażerowie dysponują potwierdzoną rezerwacją na dany lot, a z drugiej strony stawią się na odprawę w terminach określonych w tym przepisie. Wynika z tego - ponieważ obydwa warunki, o których mowa w tym przepisie, mają charakter kumulatywny - że nie można domniemywać stawienia się pasażera przy odprawie na podstawie tego, że dysponuje on potwierdzoną rezerwacją na dany lot (pkt 24-25). Zasadę tę należy więc stosować również w przypadku takim, jaki zaistniał w niniejszej sprawie, tzn. nie można domniemywać posiadania przez pasażera posiadania potwierdzonej rezerwacji na lot na podstawie samego faktu legitymowania się przez niego kartą pokładową.

Biorąc pod uwagę powyższe, w świetle zakwestionowania przez pozwaną faktu posiadania przez powoda potwierdzonej rezerwacji na lot, przyjąć należy, iż powód nie wykazał swej legitymacji czynnej, a co za tym idzie nie udowodnił zasadności dochodzonego roszczenia. W konsekwencji również zarzuty dotyczące naruszenia art. 3 ust. 2 i 3, art. 2 lit. g), art. 5 ust. 1 lit. c) oraz art. 7 ust. 1 lit. b) Rozporządzenia 261/2004 w zw. z art. 6 k.c. okazały się zasadne.

Dodatkowo zaznaczyć należy, że nieprzedłożenie przez powoda dowodu posiadania potwierdzonej rezerwacji na lot uniemożliwia zweryfikowanie tego, czy przelot został przez niego opłacony. Powyższa kwestia jest istotna, bowiem Rozporządzenia nr 261/2004 nie stosuje się do pasażerów podróżujących bezpłatnie lub na podstawie taryfy zniżkowej, która nie jest bezpośrednio lub pośrednio dostępna powszechnie (art. 3 ust. 3). W niniejszej sprawie, pomimo podniesienia stosownych zarzutów przez pozwanego, powód nie wykazał, iż opłacił sporny lot.

Dlatego Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt. 1 sentencji i zmieniając zaskarżony wyrok oddalił powództwo.

O kosztach procesu w instancji odwoławczej orzeczono w pkt. 2 sentencji na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik, zasądzając z tytułu obowiązku ich zwrotu od powoda M. S. na rzecz pozwanego (...) Spółki z o.o. kwotę 892 zł, na którą złożyły się: opłata od apelacji w wysokości 200 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego będącego radcą prawnym w wysokości 675 zł, którego wysokość Sąd Okręgowy ustalił na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.) jako 75% stawki minimalnej.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.